

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СУХОГО ЕКСТРАКТУ *IRIS HUNGARICA* ДЛЯ КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ БІЛКОВОГО ОБМІНУ

Рибак В. А., Керімова Г. Ф.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Білки займають центральне положення в здійсненні процесів життєдіяльності організму, тому порушення білкового обміну в різних варіантах є компонентами патогенезу всіх без виключення патологічних процесів. Однією з найбільш частих причин порушень білкового обміну є кількісна або якісна білкова недостатність первинного (екзогенного) походження: обмеження надходження екзогенних білків при повному або частковому голодуванні, низька біологічна цінність харчових білків, дефіцит незамінних амінокислот. Порушення білкового обміну можуть розвиватися внаслідок розладу перетравлення і всмоктування білкових продуктів (гастроентерити, виразковий коліт), підвищеного розпаду білка в тканинах (стрес, інфекційні хвороби), посиленої втрати ендогенних білків (крововтрати, нефроз, травми), порушення синтезу білків (гепатити), а також прийому катаболічних гормонів (тироксин, глюкокортикоїдів).

В корекції порушень білкового обміну застосовуються анаболічні стероїдні препарати (неробол (метандростенолон), метіландростендіол, нероболіл, ретаболіл), які стимулюють синтез білка, сприяють ліквідації білкової недостатності та порушень обмінних процесів, поліпшують регенераційну й всмоктувальну функції слизової оболонки кишечника. Їх фармакологічна дія реалізується на рівні клітинної мембрани з підсиленням ферментативної активності, що сприяє проходженню амінокислот через клітинний бар'єр. Особливого значення в корекції порушень білкового обміну набуває застосування рослинних анаболіків, які підвищують активність власних анаболічних систем організму людини, стійкість організму до фізичних навантажень, гіпоксії, радіоактивного та електромагнітного випромінювання, практично не токсичні та майже не мають протипоказань. Для фармакологічного вивчення був обраний сухий екстракт листя та кореневищ *Iris hungarica*, отриманий під керівництвом професора кафедри фармакогнозії НФаУ Ковальова В. М. За даними фітохімічного аналізу, до складу сухого екстракту листя та кореневищ *Iris hungarica* входять ксантони, ізофлавоїди, бензофенон, флавоїди, флавоноїди, фенолкарбонові кислоти, кумарини. Дані літератури свідчать, що *Iris hungarica* має імунномодулюючу, протизапальну, спазмолітичну, протипухлинну, антимікробну, антикоагулянтну, антиоксидантну, гіпоглікемічну, гепатопротекторну, детоксикаційну та діуретичну дії, що дає підґрунтя для створення нових рослинних анаболічних лікарських препаратів.